

NTF JÖNKÖPINGS LÄN · TRAFIKSÄKERHET FÖR SKOLAN

Hela vägen till skolan.

Lektioner som följer barnen från förskolan till årskurs 8 – och granskning och mätning av vägen dit. Allt från en och samma partner.

I KLASSRUMMET OCH PÅ SKOLGÅRDEN

- **Förskola** Första steget i trafiken
- **Åk 2** Bli en trafikhjälte!
- **Åk 4** Välj Cykeln!
- **Åk 8** Risker och konsekvenser

LÄNGS VÄGEN TILL SKOLAN

- **Säker hållplats** Bedömning enligt TRV 2010:110
- **Säker skolväg** Granskning på plats
- **Mätning vid skolan** SR7-radar

ETT SAMMANHÅLLET TRAFIKSÄKERHETSARBETE

Barnen växer. Trafiken följer med.

Sexåringen som lär sig titta åt båda hållen cyklar själv till skolan några år senare. I åttan kommer mopeden, elsparkcykeln och kompisarna med körkort. Därför har vi byggt ett program där varje steg bygger vidare på det förra – och där vi också tittar på själva vägen barnen går, cyklar och åker på.

Vi kommer till er med pedagoger, material, cykelbana och mätutrustning. Ni väljer de delar som passar skolan eller kommunen, och vi planerar genomförandet tillsammans med varje skola.

I KLASSRUMMET OCH PÅ SKOLGÅRDEN

Förskola

s. 3

Första steget i trafiken

En interaktiv saga om att synas, hjälmen och hur man betar sig vid vägen.

Åk 2

s. 4

Bli en trafikhjälte!

En lektion i klassrummet – och ett eget trafikhäfte till varje elev.

Åk 4

s. 5

Välj Cykeln!

Teknikbana, teori och cykling i riktig trafik – 1, 2 eller 3 timmar.

Åk 8

s. 6

Risker och konsekvenser

Hastighet, mobil, alkohol och droger – med promilleglasögon.

LÄNGS VÄGEN TILL SKOLAN

Säker hållplats

s. 7

Trafikverkets modell 2010:110

Inventering och bedömning av hållplatser och gånganslutningar.

Säker skolväg

s. 7

Granskning på plats

Underlag för beslut om skolskjuts och åtgärder längs sträckan.

Mätning vid skolan

s. 8

Sierzega SR7-radar

Hur fort körs det egentligen – när barnen är på väg?

Därför NTF

- **Erfarna pedagoger** som är specialiserade på skolan och på barn och unga i trafiken.
- **Kunskap som håller** – bedömningar enligt Trafikverkets modeller och gällande praxis.
- **Praktiskt och upplevelsebaserat** – cykelbana, promilleglasögon, ägget i hjälmen.
- **Ideella sedan 1934** – vi arbetar för Nollvisionen: ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken.
- **Lokal förankring** – vi känner skolorna, vägarna och kommunerna i länet.

NTF · TRAFIKSÄKERHET FÖR FÖRSKOLA OCH FÖRSKOLEKLASS

Första steget i trafiken

De yngsta lär sig bäst genom berättelser. I en interaktiv saga följer barnen med på en resa genom trafiken – och får själva svara, peka och visa vad man gör vid vägen. Enkelt, lekfullt och anpassat för sexåringar.

Det här tar barnen med sig

- 1 Stanna, titta, lyssna**
Grundläggande trafikregler och hur man betar sig säkert vid vägen.
- 2 Synas i mörkret**
Varför reflexen gör så stor skillnad när det är mörkt ute.
- 3 Hjälm**
Varför den ska på – och hur den sitter rätt.
- 4 Tillsammans med en vuxen**
Att gå med en vuxen och hålla handen vid vägen.

Till pedagogerna

Efter besöket får ni ett digitalt pedagogiskt material, så att ni kan fortsätta prata trafik i barngruppen – på promenaden, i hallen och på utflykten.

Samma cykel, samma plats. Ljus och reflexer är skillnaden mellan att synas och att inte synas alls.

Skyltar vi pratar om

Övergångsställe

Gång- och cykelbana

Cykelöverfart

Gångfartsområde

Stopp

MITT TRAFIKHÄFTE

BLI EN TRAFIKHJÄLTE!

NTF • TRAFIKSÄKERHET FÖR ÅRSKURS 2

Bli en trafikhjälte!

En lektion • i klassrummet

En lektion om att synas, gå säkert och visa hänsyn. Eleverna upptäcker trafikhjältens tre superkrafter – och får med sig ett eget arbetshäfte att fortsätta med i klassen och hemma.

Trafikhjältens tre superkrafter

Hjälm

Skyddar huvudet. Klarar ägget fallet? Vi testar.

Reflex

Med reflex syns du på 125 meter i stället för 25.

Ögonkontakt

Ser föraren dig? Ögon mot ögon först – sedan går du.

Det här händer på lektionen

- 1 Var går jag? Trottoar, cykelväg och övergångsställe
- 2 Trafikljuset – och varför grönt inte betyder att man kan springa ut
- 3 Vem syns i mörkret? Vi släcker ljuset och tittar
- 4 Vad är konstigt här? En trafikbild full av fel att hitta
- 5 Trafiklöftet – hela klassen reser sig och lovar

Mitt trafikhäfte

Varje elev får sitt eget häfte efter lektionen

18

viktiga ord att läsa och skriva

2

faktatexter om vägen och cykeln

9

övningar – från trafikljus till ordgömma

Gjort för att arbeta vidare med under terminen – i helklass, i grupp eller hemma tillsammans med vårdnadshavare.

MITT TRAFIKLÖFTE

- ✓ Jag har hjälm när jag cyklar.
- ✓ Jag har reflex när det är mörkt.
- ✓ Jag tittar åt båda hållen innan jag tar mig över vägen.

NTF · TRAFIKSÄKERHET FÖR ÅRSKURS 4

Välj Cykeln!

1–3 timmar · skolgården, klassrummet och närområdet

I fyran börjar många cykla själva till skolan. Välj Cykeln är ett sammanhållet cykelpass där eleverna övar tekniken på skolgården, lär sig vad som gäller i trafiken – och sedan cyklar ut i närområdet tillsammans med oss.

Hela passet: tre stationer, cirka 40 minuter på varje

1

Teknikbana

Balans, bromsning och styrning mellan konerna på skolgården.

2

Teori & tips

Regler, skyltar och quiz – vad gäller när man cyklar?

3

Cykling i närområdet

Ut i riktig trafik med en pedagog. Bland annat övar vi vänstersväng.

Så går besöket till

- ✓ Vi kommer med banan och ställer i ordning den innan klassen kommer
- ✓ I hela passet delas klassen i tre grupper som byter station efter cirka 40 minuter
- ✓ Eleverna cyklar på sina egna cyklar – samma som de använder till vardags
- ✓ En hjälpledare från skolan är med under hela passet

Vi går också igenom cykelns utrustning och vad som gäller för elsparkcykel.

Tre upplägg – välj det som passar schemat

Teknikbana ca 1 h · skolgården

Teknikbana

Teori + teknikbana ca 1 + 1 h · klassrummet och skolgården

Teori - klassrum

Teknikbana

Hela passet ca 3 h med rast · allt ute

Teknikbana

Teori

Rast

Cykla ute

0

1 h

2 h

3 h

Varje station är cirka 40 minuter. Resten av tiden är samling, byten och rast. Grupperna roterar, så ordningen skiljer sig mellan dem.

"Tror du att du klarar mer än du gör?"

NTF · TRAFIKSÄKERHET FÖR ÅRSKURS 8

Risker och konsekvenser

Hastighet, mobil, hjälm, alkohol och droger. Eleverna gissar, testar och tar ställning – och upptäcker själva skillnaden mellan vad de tror och vad som faktiskt händer.

Hastighet

Mobilen

Hjälmen

Alkohol

Droger

Trafikregler

Promilleglasögonen

Eleverna provar själva och märker hur omdöme och balans påverkas. Det är en upplevelse som sitter kvar långt efter lektionen.

Tre sätt att genomföra passet – välj det som passar er skola

Klassrummet

ca 90 min · 1 klass

Föreläsning

Aktivitet

Föreläsning, rast och sedan promilleglasögon, fyra hörn och avslut. För en klass i taget, i det egna klassrummet.

Aula och klassrum

ca 90 min · 2 klasser · aula + 2 klassrum

Start

Teori · aula

Aktivitet

Slut

Start

Aktivitet

Teori · aula

Slut

Gemensam start (ca 10 min). Sedan delas båda klasserna på mitten: ena halvan av varje klass har teori i aulan (ca 30 min), medan de andra halvorna har aktivitet i två klassrum – en grupp i varje. Efter förflyttning byter grupperna. Gemensam avslutning (ca 10 min).

Digital föreläsning

60–70 min · valfritt antal klasser

Föreläsning

Dilemman

Direktsänd på storskärm, med gissningsfrågor som klassen röstar på och dilemman som läraren leder. När skolan ligger långt bort eller många klasser ska nås samtidigt.

Säker hållplats

Var är det farligast att vänta på bussen – och var ska pengarna göra mest nytta? Vi inventerar och bedömer kommunens hållplatser och gånganslutningar enligt Trafikverkets modell för risk och otrygghet vid busshållplatser på landsbygd (2010:110).

- ✓ **Bedömning i fält** av hållplatsen (typ A–D) och vägen dit (typ 1–4): hastighet, trafikmängd, sikt, belysning och hur många barn som använder den
- ✓ **Grönt, gult eller rött** för både risk och åtgärdsbehov – med uträkningen i klartext
- ✓ **Rapport** med numrerad karta, prioriterad lista och ett uppslag per gul och röd hållplats med foton och åtgärdsförslag
- ✓ **Åtgärdslista** med ansvarig, prioritet och status som följer med till nästa bedömning
- ✓ Vägdata hämtas från Trafikverkets NVDB och resultatet kan exporteras till Excel och GIS

Resultat

TRV 2010:110

Hållplatsen · typ D

Risk och otrygghet

48

Gult

Åtgärdsbehov

57,6

Gult

(trafikflöde 0 + sikt 4 + belysning 2) × 8 (70 km/h) = 48
· × 1,2 utnyttjande = 57,6

Gånganslutningen · typ 2

Risk och otrygghet

8

Grönt

Åtgärdsbehov

0

Grönt

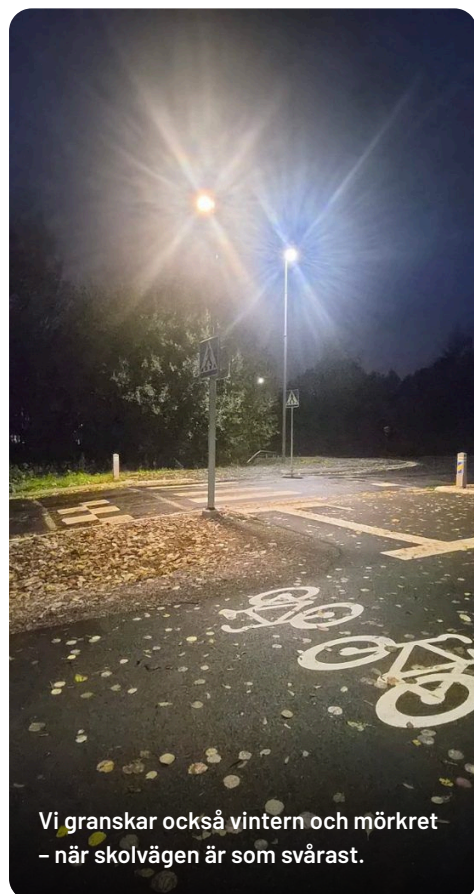
(trafikflöde 0 + sikt 0 + belysning 1) × 8 (70 km/h) = 8
· × 0 utnyttjande = 0

Hållplatsen: Sikten är kortare än 60 m åt minst ett håll. Överväg att flytta platsen. (NTF Riskanalyser 2011 s. 16)

Gånganslutningen: Kontrollera att inga barn i F–6 behöver passera vägen. Annars gäller typ 4. (TRV 2010:110 s. 16)

Under 25 grönt · 25–60 gult · över 60 rött. Resultatet är rådgivande och ska vägas samman med den subjektiva bedömningen.

● Låg risk ● Åtgärda ● Prioritera

Vi granskar också vintern och mörkret – när skolvägen är som svårast.

NTF · UNDERLAG FÖR BESLUT

Säker skolväg

Är vägen till skolan eller hållplatsen trafikfarlig för just det här barnet? Vi går sträckan på plats och bedömer den ur elevens och skolskjutsförarens perspektiv.

- ✓ **En utskriftsklar rapport** som underlag för beslut om skolskjuts enligt 10 kap. 32 § skollagen
- ✓ **Röd tråd** från fakta och bedömning till slutsats och åtgärdsplan
- ✓ **Jämförelse med praxis** – bland annat HFD 2023 ref. 16 – och kommunens egna riktlinjer
- ✓ **Vinter och mörker** bedöms för sig, liksom hållplatsen enligt Trafikverkets modell

Ändras skolorganisationen?

Vi jämför varje elevs väg i dag med vägen efter förändringen – med flödeskartor, riskpunkter och olycksdata – som underlag till kommunens barnkonsekvensanalys.

NTF beskriver trafikförhållandena och hur de förhåller sig till regelverk och praxis. Beslutet fattas av kommunen.

SR7-radarn på plats – ett diskret skåp på en stolpe vid väggkanten

NTF · HASTIGHETSMÄTNING MED SIERZEGA SR7-RADAR

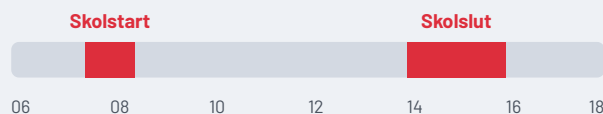
Hur fort körs det – när barnen är på väg?

Upplevd fart och verklig fart är inte alltid samma sak. Vi sätter upp en radar vid skolan och registrerar varje fordon som passerar – dygnet runt. Radaren har ingen display, så förarna kör som de brukar.

Det här får ni veta

- ✓ Medelhastighet, **V85** och andel som kör fortare än skyltat
- ✓ Trafikmängd (ÅDT) och andel tung trafik
- ✓ **Hastigheten när barnen är ute** – vid skolstart och skolslut – jämfört med resten av dygnet
- ✓ Veckodag x timme, vardag mot helg och vad som driver topparna
- ✓ Riskbedömning enligt etablerade modeller och Svenskt Hastighetsindex
- ✓ **Före och efter:** har åtgärden gjort skillnad? Jämförelse med statistisk säkerhet

Ett skoldygn

Rapporten redovisar hastigheten särskilt för 07:30–08:30 och 14:00–16:00 på vardagar – när de oskyddade trafikanterna är som flest.

Rapporten

En tryckfärdig A4-rapport med mätplats, diagram, metod och slutsatser i klartext – redo att lägga fram i nämnden eller på föräldramötet. Mätningen genomförs av NTF Jönköpings län. Analys och rapport tas fram av Säker Trafik i Jönköpings län AB.

Planera läsåret med oss

Berätta vilka skolor och årskurser det gäller – så tar vi fram ett upplägg och planerar tiderna tillsammans med varje skola.

- 1 Hör av er
- 2 Vi föreslår ett upplägg
- 3 Vi bokar tider med skolorna
- 4 Vi kommer till er

Edvard Björnvinge Tapere

Verksamhetschef

072-075 93 29

edvard.bjornvinge@ntf.se

Kungsgatan 2A, 553 18 Jönköping

tryggtrafik.se/skola